

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-10

6.1.2023

DNB Livsforsikring AS (Pensjon, Personal)

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Selv mord – avdelingssjef – kritisert i rapport – jobbrelatert konflikt – yfl. §§ 10 og 11 (1) a.

Forsikrede arbeidet som avdelingssjef på et sykehus, da han begikk selvmord på jobb. I tiden før selvmordet utarbeidet arbeidsgiver en faktaundersøkelse som kartla arbeidsforholdene. I undersøkelsen ble det blant annet konkludert med at forsikrede, grunnet manglende konflikthåndtering, hadde brutt reglene i arbeidsmiljøloven. Forsikrede hadde i lengre tid vært i konflikt med en kollega og det ble konkludert med at forsikrede hadde blitt utsatt for utilbørlig opptreden fra kollegaen. Forsikrede begikk selvmord dagen han fikk utdelt undersøkelsen. I politiavhørene ble det blant annet uttalt at forsikrede oppførte seg helt normalt på dagen for selvmordet, men at han i lengre tid hadde opplevd konflikten med kollegaen som en belastning. Det forelå ikke opplysninger om problemer utover de jobbrelaterte. Saken reiste spørsmål om forsikrede var "i arbeid" da han begikk selvmord, og om han i så fall var utsatt for en arbeidsulykke. Etter nemndas vurdering forelå det i denne saken en sterk tilknytning mellom selvmordet og forsikredes arbeid og hendelsen var omfattet av yfl. § 10. Det var derimot ikke sannsynliggjort at forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke. Nemnda bemerket at den nærmere årsaken til hvorfor forsikrede begikk selvmord ikke var avklart, men la til grunn at forsikrede var utsatt for en langvarig belastning. På bakgrunn av dette, og at innholdet i faktaundersøkelsen ikke fremstod som en usedvanlig belastning, kunne nemnda ikke se at forsikrede mest sannsynlig begikk selvmord som følge av gjennomlesningen. Kravet til en "tidsbegrenset" hendelse var dermed heller ikke oppfylt og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede begikk selvmord på jobb.

Faktaundersøkelsen

På bakgrunn av meldinger/varsler om blant annet høyt konfliktnivå og frykt for å bli hetset og trakassert i avdelingen forsikrede var leder for, gjennomførte arbeidsgiver (sykehus) en faktaundersøkelse. Særlig én ansatt, P., ble beskyldt for å være årsaken til det dårlige arbeidsmiljøet.

Hva gjaldt forsikrede, fremgikk det av rapporten at han i tiden som avdelingssjef hadde fått flere meldinger/varsler om P., herunder at enkelte ansatte følte at P. hadde opptrådt upassende overfor dem. I rapporten ble det konkludert med at forsikrede burde ha tatt kontakt med P. etter at en annen kollega hadde kommet til forsikrede og klaget på hennes oppførsel. På bakgrunn av dette, ble det i rapporten konkludert med at "Situasjonen har nå eskalert så mye at det i seg selv gir brudd på AML §4-1(1) og §4-1(2)". Manglende konflikthåndtering var hovedårsaken til den videre konklusjonen om at den andre kollegaen hadde blitt utsatt for uheldig psykisk belastning og at arbeidssituasjonen for denne personen ble "verre og verre".

Av undersøkelsesrapporten fremgikk videre at forsikrede hadde forklart at han "synes det lenge har vært krevende" å jobbe med P. Forsikrede forklarte også at "konfliktnivået mellom dem har økt" etter at han hadde blitt avdelingssjef. Videre mente forsikrede, ifølge rapporten, at han ble "hengt ut i møter" og han svarte ja på spørsmål om han ble utsatt for hetsing, trakassering eller utilbørlig opptreden. Andre ansatte forklarte også at P. hadde en konflikt med forsikrede og at de hadde et forhold som ikke fungerte. P. hadde for eksempel sendt inn en skriftlig klage til forsikrede, som blant annet gjaldt "klage på ledelse og kommunikasjon". Ifølge e-posten betegnet P. forsikredes kommunikasjon og ledelse blant annet som "ufin". I rapporten ble det konkludert med at P. ved denne skriftlige klagen og ved flere andre anledninger hadde utvist "utilbørlig opptreden som rammes av AML § 4-3 (3), samt (arbeidsplassens) etiske retningslinjer". Ifølge rapporten ga konfliktnivået forsikrede en "uheldig psykisk belastning".

Av rapporten fremgikk videre at P. anklaget ledelsen, herunder forsikrede, for gjengjeldelse etter at hun varslet om en alvorlig pasienthendelse på sykehuset.

Fra undersøkelsens "Hovedkonklusjon og oppsummering" siteres:

Vi har funnet det dokumentert at konfliktnivået medfører uheldig psykisk belastning i strid med AML § 4-1 (2) for to medarbeidere (kollega som klaget på P. og forsikrede), samt at arbeidsgiver ikke har ivarettet aktivitetsplikten iht. AML § 2 A-3 (2) og at (P.) etter å ha varslet ikke har hatt et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i tråd med AML § 4-1 (2). Videre har vi funnet det dokumentert at (P.) i fire tilfeller har opptrådt utilbørlig i forhold til (forsikrede) som arbeidsgiver i strid med AML § 4-3 (3). Vi har også funnet at arbeidsgiver ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at gjengjeldelse ikke har funnet sted og at (P.) dermed er utsatt for gjengjeldelse i strid med AML § 2 A-4.

Etter hendelsen

På dagen for hendelsen, fikk politiet kl. 15:10 melding om en person som hadde hoppet ut av et bygg. På ulykkesstedet forklarte forsikredes kollega Y. at forsikrede hadde hoppet fra et vindu i fjerde etasje. I henhold til dokumentet var det "ca 15 meter fra bakken og opp til det åpne vinduet".

Politiet avhørte flere vitner etter hendelsen. I avhør samme dag som hendelsen, av forsikredes nærmeste leder X., ble forsikrede beskrevet som en "god og lun sjef" som var "godt likt av flere". Videre fremgikk at X. og forsikrede ofte snakket om private ting. X. forklarte at forsikrede "fortalte stolt om sin familie" og X. var ikke kjent med at forsikrede hadde "noen problemer privat eller andre utfordringer" utenom den pågående varslingssaken. Videre siteres fra avhøret:

Vitne forklarte at det pågikk en varslingssak som (forsikrede) var en del av. Rapporten fra denne varslingssaken kom i dag. (Forsikrede) forklarte at han hadde sovet dårlig natt til i dag. (...) Han møtte (forsikrede) ca kl 09:30 og ga han rapporten. (...)

I dag ca kl 11:30 hadde de et ordinært beredskapsmøte om en helt vanlig jobbrelatert sak. Fagdirektøren og fagsjefen var til stede på dette møte. Sammen med bla (forsikrede) og vitne. Møte ble avholdt på møterom i fjerde etasje. Samme rom som (forsikrede) sannsynligvis hoppet ifra.

Etter møte ble (forsikrede) sittende igjen i møterommet sammen (Q.) og (Z.). Han trodde at (forsikrede) fortsatte med å lese rapporten etter møte. Ca kl 12:00 gikk vitne videre i et annet møte som handlet om lokalt beredskapsplan.

Forsikredes kollega, fagdirektør Y., ble også avhørt samme dag som hendelsen. Han forklarte at han selv, forsikrede, X. og kvalitetssjefen på sykehuset hadde hatt et møte tidlig på dagen, for å forberede til et "stedlig tilsyn som helsetilsynet skal ha senere i mars". I dette møtet var også "en pågående arbeidsmiljøsak som har gitt helsetilsynet et behov for å ha stedlig tilsyn" tema. Vitnet forklarte at forsikrede hadde lest på faktaundersøkelsen før møtet og at han fortsatte å lese gjennom denne etter møtet igjen. Videre siteres fra avhøret:

Vitne har merket at (forsikrede) har vært sliten den siste tiden. (Forsikrede) hadde sovet dårlig denne natten da han visste at han skulle få rapporten neste dag. (Forsikrede) har fremstått sliten over lengre tid. Vitne tror at konfliktene på jobb har gått veldig inn på (forsikrede). (Forsikrede) har alltid vært opptatt av å gjøre en god jobb, være en god kollega og en god leder. Vitne har bare positive ting å si om (forsikrede). Men han har også visst siden sommeren at (forsikrede) har hatt det tungt, dette på grunn av hendelser på jobb som han som avdelingssjef må håndtere.

Y. forklarte videre at det var "ingenting som var annerledes" med forsikrede i dag. Hva gjaldt varselet, var det tale om en hendelse de "ser en del av på sykehuset". Y. trodde likevel at dette "kan ha gått inn på" forsikrede, ettersom det var blitt varslet "opp i linjene".

Politiet avhørte også forsikredes kollegaer Z. og Q. via telefon dagen etter hendelsen. Begge vitnene var til stede i møtet med forsikrede tidlig på dagen forsikrede begikk selvmord. Z. forklarte at det var "ingen konflikter eller uenigheter på dette møtet, men noen avklaringer". Videre forklarte hun at nyheten om forsikredes død kom "veldig uventet for henne, hun hadde ikke merket noe på hans oppførsel". Ifølge Z. hadde forsikrede oppført seg helt normalt på dagen han begikk selvmord. Z. hadde heller aldri sett på forsikrede som deprimert. Hva gjaldt forsikredes jobbrelaterte konflikt, var Z. klar over denne, men hun kjente ikke mer til den.

Q. forklarte at tilsynet skulle komme som følge av en varsling angående en alvorlig skade på en pasient. Hun forklarte at forsikrede "så sliten ut" og at det nok hadde "vært mye for han i det siste, både med tanke på Corona situasjonen og varslingssaken". Hun bemerket likevel at han ikke var så sliten at hun tenkte at "hun burde spørre han om det gikk bra med han". Hun reagerte "ikke på væremåten hans, han virket normal". Hun beskrev deretter forsikrede som en "veldig rolig og forsiktig type", "vennlig og sympatisk mann". Hun forklarte at et tilsyn for forsikrede var "en ny opplevelse og det var en del av gjennomføringen rundt det han var usikker på".

Dagen etter hendelsen, var politiet også i kontakt med forsikredes kone. Av telefonsamtalen fremgikk blant annet at forsikredes kone var i "dyp sjokk" og hun kunne ikke forstå at forsikrede kunne ha tatt livet sitt, særlig ettersom det skjedde på bursdagen til eget barn. Forsikredes kone opplyste videre at hun ikke hadde snakket med forsikrede siden han dro hjemmefra på morgenen dagen han begikk selvmord. Hun forklarte at hun kjente til at forsikrede rundt kl. 13:30 på dagen for hendelsen hadde hatt en kort telefonsamtale med sin mor. Videre siteres fra telefonsamtalen:

Hun hadde ikke merket noen endring i adferden hans den siste tiden. (Forsikrede) hadde en "stri" jobb i lederposisjon som krevde mye av ham. Men det var ingenting som skulle tilsi at han ønsket og ta sitt eget liv. Det var "ups and downs" som de fleste har.

Politiet var også i kontakt med forsikredes bror dagen etter hendelsen. Forsikredes bror forklarte at deres mor hadde snakket med forsikrede på telefon ca. kl. 14:00 på dagen for hendelsen. Ifølge forsikredes bror, hadde forsikrede da sagt at han ikke hadde hatt tid til å prate. Broren forklarte også at forsikrede hadde delt med moren sin at han hadde det tungt. Videre forklarte broren at forsikrede hadde jobbet som avdelingssjef i cirka ett år og at han hadde "gitt uttrykk for en belastning over tid personalmessig". Han pekte i den forbindelse på konflikten mellom forsikrede og hans kollega. Forsikredes bror forklarte videre at han ikke kunne skjønne at forsikrede "valgte å ta sitt eget liv, siden det var (barnets) bursdag". I ny samtale med forsikredes bror tre dager etter hendelsen, forklarte broren at forsikrede var "sliten, men ikke deprimert" og at broren ikke hadde inntrykk av at personalsaken på arbeidsplassen "plaget (forsikrede) i den grad at han ville gjennomføre et selvdrap". Broren mente at forsikrede hadde vært utsatt for en form for "heksejakt", hvor han ble presset så hardt at eneste utvei var et selvdrap.

Politiet gikk deretter gjennom forsikredes mobil, faktaundersøkelsen og notatblokken som ble funnet på møterommet forsikrede hoppet fra. Ifølge egenrapporten til betjenten som gjorde undersøkelsene, kunne han ikke finne mobildata som opplyste saken. Hva gjaldt gjenstandene på

møterommet, fant politiet ikke notater av privat karakter og heller ingen notater som opplyste om "følelser, synspunkt eller sinnstilstand for øvrig".

Obduksjonsrapporten i saken viste at dødsårsaken var "alvorlig hodeskade" som ikke var forenlig med liv. I rapporten ble det antatt at det dreide seg om et selvmord og det var ut fra skadebildet ikke mulig å skille mellom "et hopp i villet hensikt og et fall fra en slik høyde".

Politidokumentene i saken inneholdt også bilder av det aktuelle møterommet og bygget forsikrede hoppet ut av. Bildene viser at forsikrede i realiteten hoppet ut av en 5. etasje. Dette var byggets høyeste etasje.

I overkant av et halvt år etter hendelsen, konkluderte politiet med at det ut ifra sakens opplysninger ikke var noe som tydet på at det hadde skjedd noe straffbart i forbindelse med dødsfallet.

Navs klageinstans godkjente selvmordet som en yrkesskade. I den forbindelse viste klageinstansen blant annet til en uttalelse fra forsikredes fastlege. Av denne fremgikk at forsikrede "aldri har vært i kontakt med ham i forbindelse med psykiske plager". Begrunnelsen for godkjenningen var at det ikke fantes "holdepunkter for at suicidet skyldes noen andre forhold enn arbeidsrelaterte" og at disse må ha blitt oppfattet som svært belastende.

Selskapet avslo de etterlattes krav under henvisning til at forsikredes belastning på arbeidsplassen over tid var den sannsynlige årsaken til at han valgte å ta sitt eget liv.

I klagen til Finansklagenemnda, har de etterlatte (klager) også vist til at det dagen før forsikrede begikk selvmord ble "bekreftet at ansatte ved (avdelingen) hadde avlagt positive koronavirustester og sykehuset gikk over til gul beredskap", slik at stemningen på sykehuset var "svært spent".

Klager har i det vesentlige anført at forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke, jf. yfl. §§ 10 og 11 første ledd bokstav a. Hendelsen skjedde på arbeid etter gjennomlesning av en rapport om arbeidsmiljøet. Hendelsen hadde følgelig klar tilknytning til arbeidet og vilkårene i yfl. § 10 er oppfylte.

Hva gjelder spørsmålet om forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke, hevder klager at forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet. Som støtte for dette standpunktet, er det vist til at gjennomlesningen av faktaundersøkelsen må anses som en ytre begivenhet, jf. Rt-2005-1757 avsnitt 51. Begivenheten var også konkret tidsbegrenset, ettersom gjennomlesningen fant sted innenfor en tidsmessig ramme på noen timer, jf. Rt-2013-645 avsnitt 53. I den forbindelse må det legges til grunn at det var konklusjonen i faktaundersøkelsen som var den sentrale og utløsende årsaken til selvmordet. Gjennomlesningen førte videre til en usedvanlig påkjenning i forhold til det som er normalt i forsikredes arbeid, da den blant annet konkluderte med at forsikrede hadde brutt arbeidsmiljøloven. Det er videre i Navs rundskriv til ftrl. § 13-3 lagt til grunn at selvmord kan godkjennes som yrkesskade dersom selvmordet ble "utført under et anfall av akutt sinnsforvirring slik at hendelsen må kunne godtas som et ulykkestilfelle". Tilsvarende er også lagt til grunn i nemndas avgjørelse 2012-554. Forsikrede hadde ikke gitt uttrykk for at han hadde selvmordstanker og det forelå ikke tegn til psykisk sykdom. Forsikredes forhold til familien var også godt og på dagen for hendelsen skulle han hjem for å feire eget barn sin bursdag. Gitt disse omstendighetene, er det sannsynliggjort at forsikrede fikk et anfall av akutt sinnsforvirring under gjennomlesningen av rapporten. Det bestrides videre at selvmordet skyldtes "lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid", jf. ftrl. § 13-3 tredje ledd. Det kreves etter bestemmelsen at påkjenningene eller belastningene har medført "lidelser", noe som ikke er sannsynliggjort i denne saken.

Selskapet har i det vesentlige anført at forsikrede ikke var utsatt for en arbeidsulykke, jf. yfl. §§ 10 og 11 første ledd bokstav a. Prinsipalt anfører selskapet at bedriftsvilkårene i yfl. § 10 ikke er oppfylte. I den forbindelse vises det til at selvmordet ikke hadde den nødvendige tilknytningen til forsikredes arbeidssituasjon og at selvmordet ikke var et utslag av en ordinær yrkesrisiko. Selvmord faller som hovedregel utenfor yrkesskadebegrepet, jf. Skårberg og Reusch, *Yrkesskade*, note 4 på s. 101 og s. 57.

Subsidiært anfører selskapet at forsikrede ikke var utsatt for noen arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet. Det bestrides at å lese en rapport kan anses som en "ytre hending". Uansett var ikke det å lese en rapport usedvanlig sammenlignet med hva som var normalt i forsikredes jobb som avdelingssjef. Ut fra opplysningene i saken, fremstår det heller ikke slik at selve gjennomlesningen av rapporten forårsaket selvmordet. Det fremstår mer sannsynlig at forsikrede begikk selvmord som følge av langvarig psykisk belastning, noe som ikke regnes som en yrkesskade, jf. ftrl. § 13-3 tredje ledd. Det finnes heller ikke bevismessige holdepunkter for at forsikrede fikk et anfall av akutt sinnsforvirring under gjennomlesningen av rapporten. Det er videre ikke noe krav om at en "lidelse" må være påvist for at avgrensningen i tredje ledd skal komme til anvendelse. Tredje ledd er gitt som en presisering av hva som er en arbeidsulykke og står ikke på egne ben, jf. Rt-2013-645 avsnitt 41.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede var "i arbeid" og om han i så fall var utsatt for en arbeidsulykke da han begikk selvmord på jobb 9.3.20, jf. yfl. §§ 10 og 11 første ledd bokstav a.

Det er kravstiller, altså forsikredes etterlatte, som har bevisbyrden for at vilkårene for erstatning er oppfylt.

Det følger av yfl. § 10 at: "Yrkesskadeforsikringen skal, med de unntak som følger av § 11, dekke skader og sykdommer som arbeidstakere påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden." Uttrykket "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden" skal forstås på samme måte som det tilsvarende uttrykket i folketrygdloven ("ftrl.") § 13-6 andre ledd (tidligere § 11-1 nr. 1 bokstav a), jf. Ot.prp.nr. 44 (1988-1989) s. 89. Forarbeidsuttalelser og rettspraksis knyttet til ftrl. § 13-6 andre ledd, vil dermed også være av betydning.

I denne saken er det klart at forsikrede hoppet ut av vinduet på sykehuset "på arbeidsstedet i arbeidstiden". Det avgjørende spørsmålet blir dermed om forsikrede kan sies å ha vært "i arbeid" da han gjorde dette.

Det vises til sekretariatets fremstilling av rettskildene knyttet til begrepene, som nemnda slutter seg til:

Ordlyden "i arbeid" tilsier at hendelsen må oppstå under utførelsen av forsikredes arbeidsoppgaver. Utenfor den naturlige forståelsen av ordlyden faller dermed blant annet handlinger som gjøres i privat interesse. Uttrykket er nærmere omtalt i NOU 1990:20. På utredningens side 583-584 fremheves at en arbeidstaker ikke vil være yrkesskadedekket dersom han foretar en handling som "helt åpenbart strider mot arbeidsgiverens interesser" eller dersom han "blir skadet under arbeid han utfører hovedsakelig i egen interesse".

Videre har Høyesterett i Rt-2006-1129 i avsnitt 45 uttalt at "skade som inntreffer i arbeidstiden på arbeidsplassen mens arbeidstakeren er i arbeid for arbeidsgiveren i utgangspunktet vil være omfattet av bestemmelsene om yrkesskadetrygd selv om skaden ikke har sammenheng med selve arbeidet". Høyesterett fremhevet imidlertid også at en skade: "(...) kan falle utenfor dekningsområdet dersom den er inntrådt under utførelsen av arbeid hovedsakelig i egen interesse, eller i andre spesielle situasjoner hvor den skadete ved sin opptreden må anses å ha brakt seg over i den private sfære som for eksempel i visse tilfeller av slagsmål."

Hva gjelder tilfeller hvor skaden er fremkalt ved forsett, ble det i NOU 1988:6 på side 37 pekt på at enkelte medvirkningstilfeller vil kunne "(...) falle utenfor trygdens yrkesskadedekning, fordi den skadedes egen rolle ved skadetilfellet er så vidt fremtredende at det ikke kan sies å foreligge noen arbeidsulykke. Det gjelder f.eks. ved planlagte skader og/eller selvmordsforsøk som ikke har noen tilknytning til arbeidssituasjonen, se ankesak 25/71."

Under arbeidet med yrkesskedeforsikringsloven, gikk Y-utvalgets flertall i Ot.prp.nr. 44 (1988-1989) også inn for en regel om at "forsettlig skadeforvoldelse som hovedregel vil falle utenfor (dekning) som en følge av avgrensningen til egenskaper ved arbeidet eller arbeidsstedet", jf. proposisjonens side 54-55. Departementet gikk derimot ikke inn for denne løsningen og valgte heller en løsning hvor "Erstatningen kan settes ned eller falle bort dersom arbeidstakeren forsettlig eller grovt uaktsomt har medvirket til skaden", jf. proposisjonens side 90. Dette prinsippet er nå lovfestet i yfl. § 14.

I juridisk teori har forfatterne Skårberg og Reusch, i boken Yrkesskade, Oslo 2003, også kommentert spørsmålet på side 101. Forfatterne peker der på at de etterlattes rett til erstatning ikke kan innskrenkes etter yfl. § 14, selv om arbeidstakeren forsettlig eller grovt uaktsomt har medvirket til skaden. Etter forfatternes oppfatning kunne likevel ikke "selvmord gi grunnlag for dekning etter loven utenom i helt spesielle tilfelle, siden selvmord faller utenfor yrkesskadebegrepet", jf. bokens side 101 fotnote 4.

Rettskildegjennomgangen viser at lovgiver bevisst har gått inn for at forsettlig skadeforvoldelse kan omfattes av dekningsområdet til yfl. Forarbeidene stenger heller ikke for at selvmordstilfeller vil kunne omfattes, forutsatt at selvmordet har tilstrekkelig tilknytning til arbeidstakerens arbeid. Dette beror på selvmordets tilknytning til den avdødes arbeid.

I aktuelle sak er partene enige om at det var forholdene på arbeidsplassen som var årsaken til at forsikrede begikk selvmord. Dette støttes også av informasjonen som fremgår av vitneavhørene og den øvrige dokumentasjonen i saken, hvor det blant annet fremheves at forsikrede ikke hadde noen problemer utenom arbeidet sitt. Nemnda finner på denne bakgrunn at det forelå en sterk tilknytning mellom selvmordet og forsikredes arbeid, og at selvmordet omfattes av yfl. § 10.

Spørsmålet blir etter dette om forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som i folketrygdloven § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. I § 13-3 annet ledd defineres to ulike kategorier arbeidsulykker; det markerte ulykkesbegrep (en plutselig eller uventet ytre hending) og det avdempede ulykkesbegrep (en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid).

Klager har kun anført at forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet, og nemndas drøftelse begrenser seg derfor til dette spørsmålet.

Anvendelse av det avdempede ulykkesbegrepet forutsetter at forsikrede har vært "utsatt for en påkjenning eller belastning utenfor arbeidets alminnelige ramme - det må ha skjedd et avvik fra det normale i vedkommende arbeid", jf. Rt-2009-1626.

Det er fremhevet i forarbeidene til yfl. og ftrl. at forsettlige handlinger vanligvis ikke vil anses som arbeidsulykker fordi ulykkesmomentet mangler, jf. NOU 1988:6 s. 37 og NOU 1990:20 s. 577. I Navs rundskriv til ftrl. Kapittel 13 under pkt. 3.12 heter det at "selvmord eller selvmordsforsøk som hovedregel ikke godkjennes" som arbeidsulykker, men det er likevel presisert at det vil "kunne forekomme tilfeller hvor den forsettlig påført skade slik som f.eks. selvmord – er utført under et anfall av akutt sinnsforvirring slik at hendelsen må kunne godtas som et ulykkestilfelle". Dette er også fremhevet i et av yfl. sine etterarbeider, NOU 2004:3 på s. 70. Det samme er lagt til grunn i juridisk teori, jf. Skårberg og Reusch, Yrkesskade, Oslo 2003 s. 57, som i likhet med Navs rundskriv nevner at det kan foreligge en slik "akutt sinnsforvirring" ved "arbeid i svært isolert tilværelse".

Uttrykket "akutt sinnsforvirring" er verken brukt i forarbeidene til yfl. eller ftrl. Rettskildene som er nevnt over gir ingen eksempler på hva som i tilfelle ville vært den akutte sinnsforvirringen, og det er ikke presisert om en akutt sinnsforvirring i seg selv skal oppfylle kravene til å være en arbeidsulykke, eller om det må ses på som et tilleggskrav etter ftrl. § 13-3 andre ledd. Nemnda finner etter dette at det avgjørende er om vilkårene i ftrl. § 13-3 andre ledd, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a, er oppfylt.

De følger av yfl. § 11 første ledd bokstav a, at yrkesskadeforsikringen skal dekke "skade" eller "sykdom" som er "forårsaket" av en arbeidsulykke. I dette ligger det at den skaden som kreves dekket må være forårsaket av en arbeidsulykke, jf. Rt-2013-645 avsnitt 49. I denne saken har forsikrede etterlatte krevd erstatning etter forsikrede selvmord.

Høyesterett har uttalt at det ikke kreves noen "ytre hending" "i tilfeller hvor arbeidstaker på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning", jf. Rt-2005-1757 avsnitt 51. Videre følger det av både retts- og nemndspraksis at visuelle opplevelser/psykiske påkjenninger kan oppfylle kravet til en "ytre hending", jf. for eksempel LG-2016-87496, eller at det i slike tilfeller ikke stilles noe tilleggskrav om en "ytre hending", jf. for eksempel nemndas avgjørelse 2021-904.

Spørsmålet er om selve selvmordet var forårsaket av en "ytre hending" som var "konkret tidsbegrenset" og som medførte en "påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid".

Det videre spørsmålet er om gjennomlesningen av rapporten var en "påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid". Ordlyden viser at kravet er relativt og må vurderes ut fra hva arbeidstakeren kan forvente i sitt arbeid. Høyesterett har i Rt-2009-1626 redegjort nærmere for hva som ligger i vilkåret. I avsnitt 29 og 35 uttalte retten at arbeidstakeren må ha:

(...) vært utsatt for en påkjenning eller belastning utenfor arbeidets alminnelige ramme - det må ha skjedd et avvik fra det normale i vedkommende arbeid. Avviket kan enten bestå i at arbeidstakeren har utført oppgaver som ligger utenfor rammene for arbeidet, eller i at ordinært arbeid har blitt gjennomført på en uvanlig måte, men avviket må uansett ha medført en usedvanlig påkjenning eller belastning.

(...)

Det sentrale spørsmål er om oppgaven er en del av vedkommendes normale arbeidsoppgaver, slik at det derfor ikke lå noe ekstraordinært i at oppgaven ble utført.

Etter nemndas syn er ikke vilkåret oppfylt i denne saken. Forsikrede var avdelingssjef for barneklubben på sykehuset. Til tross for at det antagelig tilhører de sjeldne tilfeller at en avdelingssjef må gjennomgå en rapport hvor han kritiseres og det konkluderes med at han blant annet har brutt arbeidsmiljøloven, faller denne arbeidsoppgaven likevel klart innunder en avdelingssjefs arbeidsoppgaver. Som støtte for dette standpunktet viser vi til at en naturlig del av å arbeide som avdelingssjef er å stå til ansvar for hendelser som skjer på avdelingen. Slik forsikrede arbeidsoppgaver er beskrevet i faktaundersøkelsen, inkluderer dette også tilfeller som gjelder arbeidsmiljøet mellom kollegaene. Vi vil videre bemerke at faktaundersøkelsen også konkluderte med at en annen overlege hadde utvist "utilbørlig opptreden" overfor forsikrede og at dette hadde påført forsikrede en "uheldig psykisk belastning". Faktaundersøkelsen gikk med andre ord også langt i å anerkjenne at forsikrede hadde blitt behandlet på en måte som ga ham et dårlig arbeidsmiljø. Samlet sett kan vi derfor ikke se at gjennomlesningen av rapporten var en "påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid". Dette betyr at vilkårene for å konkludere med at hendelsen var en arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet ikke er oppfylt.

Det er videre et vilkår at skaden må være forårsaket av en "tidsbegrenset" hendelse. Ordlyden gir ikke særlig veiledning, men avgrenser mot skader som skyldes belastning over tid. I NOU 1990:20 på s. 576 er det presisert at en påvirkning som varer utover en dag ikke omfattes.

Forsikredes etterlatte har i denne saken anført at det var selve gjennomlesningen av faktaundersøkelsen som var årsaken til at forsikrede begikk selvmord. Selskapet er derimot av den oppfatning at selvmordet skyldtes belastning over tid. I den forbindelse har selskapet vist til ftrl. § 13-3 tredje ledd. Fra bestemmelsen siteres:

Belastningslidelser som over tid har utviklet seg i muskel-/skjelett-systemet, regnes ikke som yrkesskade. Det samme gjelder lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid.

De etterlatte har bestridt at denne bestemmelsen kommer til anvendelse, ettersom det ikke finnes holdepunkter for at forsikrede hadde noen "lidelser" som følge av belastning over tid.

Nemnda bemerker at ftrl. § 13-3 tredje ledd ikke er av selvstendig betydning for forståelsen av ulykkesbegrepene i bestemmelsens annet ledd, men er kun gitt av informasjonshensyn, jf. NOU 1990:20 s. 581. Det følger videre av Rt-2009-1626 avsnitt 30 at det følgelig ikke bare er belastningslidelser som faller utenfor ulykkesbegrepet. Det avgjørende spørsmålet er om den hendelsen som kan begrunne ansvar omfattes av den "positive angivelse av arbeidsulykkesbegrepet i folketrygdloven § 13-3 andre ledd", jf. Rt-2007-882 avsnitt 35.

I denne saken er det på den ene siden opplyst at forsikrede oppførte seg helt normalt på dagen før han begikk selvmord. Bildet i politidokumentene av det aktuelle møterommet forsikrede hoppet ut fra, viser dessuten at faktaundersøkelsen lå åpen på bordet der forsikrede satt og jobbet. På den andre siden fremgår det av undersøkelsesrapporten at forsikrede over en lengre tidsperiode hadde vært i konflikt med en annen overlege og at forsikrede opplevde konfliktnivået som en psykisk belastning. Det er opplyst at forsikrede hadde "fremstått sliten over lengre tid", og flere vitner forklarte at arbeidskonflikten over en lengre periode hadde påvirket forsikrede i nokså betydelig grad. Det bemerkes videre at det var planlagt et stedlig tilsyn som følge av at det hadde vært en alvorlig skade på en pasient på forsikredes avdeling.

Ut ifra dette, må det etter nemndas syn legges til grunn at forsikrede var påvirket av den pågående arbeidskonflikten. Forsikredes samlede psykiske belastning fremstod også som høy. Den nærmere årsaken til hvorfor forsikrede begikk selvmord er ikke avklart, men nemnda legger til grunn at forsikrede var utsatt for en langvarig belastning. På bakgrunn av dette, og det faktum at innholdet i faktaundersøkelsen etter nemndas syn ikke fremstod som en usedvanlig belastning for forsikrede, kan ikke nemnda se at forsikrede mest sannsynlig begikk selvmord som følge av gjennomlesningen av faktaundersøkelsen. Dette betyr at heller ikke kravet til en "tidsbegrenset" hendelse er oppfylt i denne saken.

Nemnda kan etter dette ikke se at klager har sannsynliggjort at forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).